

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього рівня «бакалавр»

на тему:

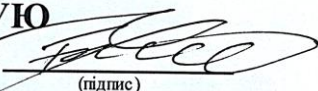
«Облік, аналіз і контроль у закладах фахової передвищої освіти»

Виконала: студентка 2 курсу, групи ООст-21(з)
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Гошовська Яна Ігорівна
Керівник: к.е.н., доц. Шкроміда В. В.
Рецензент: д.е.н., проф. Щур Р. І.

Івано-Франківськ – 2021 р.

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Інститут, факультет Економічний факультет
Кафедра Обліку і оподаткування
Освітній рівень Бакалавр
Спеціальність 071 Облік і оподаткування (скорочений термін навчання)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
(підпис)
Баланюк І. Ф.
(прізвище, ініціали)
“12 ” жовтня 2020 р.

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Гошовській Яні Ігорівні

1. Тема роботи «Облік, аналіз і контроль у закладах фахової передвищої освіти», керівник роботи к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування Шкроміда В. В.

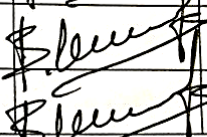
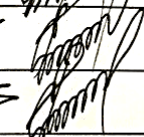
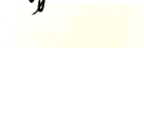
2. Строк подання студентом роботи 25.05.2021р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

Фінансова діяльність закладів фахової передвищої освіти: специфіка, функції та проблематика. Особливості здійснення обліку, аналізу та контролю у закладах освіти. Організаційні та методичні особливості обліку в навчальних закладах. Система внутрішнього контролю в фаховому коледжі лісового господарства та туризму. Особливості аналізу доходів і видатків діяльності закладу фахової освіти. Оцінка економічної стійкості закладу у контексті підвищення його конкурентоспроможності. Оптимізація доходів і витрат коледжу в ринкових умовах освітніх послуг. Аналітичні методи контролю за розподілом і використанням бюджетних ресурсів.

4. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	завдання видав	завдання прийняв
--------	---	----------------	------------------

Розділ 1	к.е.н., доц. Шкроміда В. В.		
Розділ 2	к.е.н., доц. Шкроміда В. В.		
Розділ 3	к.е.н., доц. Шкроміда В. В.		

5. Дата видачі завдання 13.10.2020р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретичні основи обліку аналізу та контролю у закладах передвищої освіти	19.02.2021р.	<u>виконано</u>
2	Розділ 2. Організація і методика обліку аналізу та контролю в Прикарпатському фаховому коледжі лісового господарства та туризму	16.03.2021р.	<u>виконано</u>
3	Розділ 3. Шляхи вдосконалення обліково-аналітичної системи закладу фахової передвищої освіти	16.04.2021р.	<u>виконано</u>

Студент Гошовська Я. І.
Керівник роботи Шкроміда В. В.

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

наукового керівника, доцента, кандидата економічних наук

Шкромиди Віталія Васильовича

на дипломну роботу студентки 2-го курсу групи ООст-21(з)

Гошовської Яни Ігорівни

на тему:

«Облік, аналіз і контроль у закладах фахової передвищої освіти»

Актуальність теми. Трансформаційні зміни в економіці України зумовили зростання впливу освіти на підвищення якості робочої сили та її здатності вчасно адаптуватись до нових ринкових вимог. Освіта є одним із визначальних чинників соціальної стабільності в суспільстві, ознакою економічної та національної безпеки держави, визначальним чинником зростання матеріального виробництва. Саме тому її розвиток та вдосконалення є важливою передумовою подолання негативних кризових ситуацій в економіці і суспільстві в цілому.

Дипломна робота виконана відповідно до мети та завдання на основі використання матеріалів Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму.

Мета роботи полягає в критичному дослідженні методики ведення обліку, здійснення контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності коледжу лісового господарства та туризму.

У першому розділі дипломної роботи розкрито особливості здійснення обліку, аналізу та контролю у закладах фахової передвищої освіти. А також

відображається фінансова діяльність коледжу, її специфіка, функції та проблематика.

У другому розділі дипломної роботи розглянуто організаційні та методичні особливості обліку в закладі передвищої освіти.

У третьому розділі дипломної роботи виявлено шляхи вдосконалення обліково-аналітичної системи закладу фахової передвищої освіти.

Практичне значення отриманих результатів. Застосування на практиці запропонованих рекомендацій щодо удосконалення обліку і контролю доходів і витрат закладу передвищої освіти дозволить оптимізувати формування обліково-звітної інформації і поглибити контроль. Окремі пропозиції використані у практичній діяльності об'єкта дослідження, що підтверджується відповідною довідкою про впровадження. Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення достовірності й оперативності обліку, аналізу та контролю у фаховому коледжі.

Загальний висновок. Дипломна робота Гошовської Яни Ігорівни на тему «Облік, аналіз і контроль у закладах фахової передвищої освіти» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам МОН України, рекомендується до захисту на засіданні ЕК з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присвоєння освітнього рівня «бакалавра» за спеціальністю «Облік і оподаткування».

Науковий керівник,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування

Шкроміда В. В.

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ
студентки 2-го курсу групи ООст(з)-21

Гошовської Яни Ігорівни

на тему:

«Облік, аналіз і контроль у закладах фахової передвищої освіти»

Актуальність теми. Різноманітні зміни в економіці країни викликали зріст впливу освіти на покращення якості робочої сили та її здатності впору пристосовуватися до нових ринкових вимог. Освіта є важливим спектром державної безпеки економіки та соціальної стабільності. За рахунок чого її розвиток та покращення є однією з важливих передумов побороти негативну кризову ситуацію в суспільстві і економіці в цілому.

Створення відповідного регуляторного й нормативного середовища, в якому громадські організації, бізнес будуть об’єктивно зацікавлені в працівниках, які є компетентні – є основним завданням держави в сучасних умовах. Це зумовлює актуальність теми дипломної роботи, яка рецензується, та її зміст.

Якість проведеного аналізу дослідження. Тему роботи розкрито у відповідності з планом. Автором ретельно опрацьовано бібліографічні джерела, науково-періодичні видання, законодавчу базу, які стосуються питань організації обліку

Результати дослідження викладені у логічній послідовності, поставлені мета і завдання у роботі є розглянутими та завершеними конкретними висновками та рекомендаціями, які мають практичну цінність та можуть бути використані у діяльності коледжу.

Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у фінансово-господарській діяльності навчального закладу, а отже є реальними.

Отже, дипломна робота Гошовської Яни Ігорівни на тему «Облік, аналіз і контроль у закладах фахової передвищої освіти» відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, проведені дослідження носять закінчений характер і можуть бути представлені до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присвоєння освітнього рівня бакалавра за спеціальністю «Облік і оподаткування».

Рецензент,
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів

Щур Р.І.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
1.1 Роль та значення освіти як виду економічної діяльності.....	6
1.2 Фінансова діяльність закладів фахової передвищої освіти: специфіка, функції та проблематика.....	10
1.3 Особливості здійснення обліку, аналізу та контролю у закладах фахової передвищої освіти.....	15
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В ПРИКАРПАТСЬКОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ТУРИЗМУ	
2.1 Організаційні та методичні особливості обліку в закладі фахової передвищої освіти	20
2.2 Система внутрішнього контролю в фаховому коледжі лісового господарства та туризму	25
2.3 Особливості аналізу доходів і видатків діяльності закладу фахової передвищої освіти	29
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
3.1 Оцінка економічної стійкості закладу фахової передвищої освіти у контексті підвищення його конкурентоспроможності.....	36
3.2 Оптимізація доходів і витрат закладу фахової передвищої освіти в ринкових умовах освітніх послуг.....	44
3.3 Аналітичні методи контролю за розподілом і використанням бюджетних ресурсів.....	46
ВИСНОВКИ... ..	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	52
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми. Різноманітні зміни в економіці країни викликали зріст впливу освіти на покращення якості робочої сили та її здатності впору пристосовуватися до нових ринкових вимог. Освіта є важливим спектром державної безпеки економіки та соціальної стабільності. За рахунок чого її розвиток та покращення є однією з важливих передумов побороти негативну кризову ситуацію в суспільстві і економіці в цілому.

Створення відповідного регуляторного й нормативного середовища, в якому громадські організації, бізнес будуть об'єктивно зацікавлені в працівниках, які є компетентні – є основним завданням держави в сучасних умовах. Отже, робимо висновок, що ще краще будуть задіяні до фінансування освітніх закладів.

За результатами недоотримання фінансових ресурсів, які розподіляє держава, галузь освіти не получила потрібного розвитку через застарілість нормативно-правового забезпечення, використання позабюджетних коштів та механізмів залучення.

Нестача державних ресурсів, критичний стан економіки показують інші сторони функціонування освіти в Україні за положенням обмеженості фінансування передвищої освіти. В рамках європейського копіювання в Україні виникає питання на рахунок покращення фінансування закладів освіти, виконання контролю і аналізу, якості надання послуг, ведення обліку, що є найбільш актуальним.

Для сучасної України вкрай важлива є проблема щодо формування механізму фінансового моніторингу, врегулювання науково-освітнього обліку. Це спричинило вибір теми та напрямку бакалаврської роботи, теоретичну і практичну важливість, її актуальність.

Мета дослідження цієї бакалаврської роботи полягає в тому, що критичні дослідження методики ведення бухгалтерського обліку, виконання аналізу фінансово-господарської діяльності, контролю Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму.

Наступні завдання було визначено для досягнення мети:

- дати оцінку фінансування та економії навчальної установи;
- обґрунтувати реформування системи освіти, як інноваційну складову роботи навчального закладу;
- розкрити трансформації економіки України на основі економічних норм передвищої освіти;
- узагальнити основи теорії та практики діяльності коледжу;
- дослідити методи та основи ведення обліку;
- здійснити самостійного контролю в коледжі;
- проаналізувати доходи та видатки освітнього закладу.

Об'єкт дослідження є господарська діяльність Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму, її фінансовий стан та облік.

Предметом для дослідження є господарський аналіз, фінансовий стан та фінансування у закладах передвищої освіти України на прикладі Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму.

Методи дослідження. Основа теорії дослідження є положення методів знання економічних явищ, контролювання та аналізування обліку, системний підхід до покращення економічно-об'єктивної сутності обліку. При вивченні окремих ситуацій використовувались методичні етапи збору, обробки і інформаційної системи для виконання дослідження. Процес теоретичного осмислення проблеми – дедуктивний.

Наукова новинка отриманих результатів дослідження. Якщо брати до уваги дані про фінансову та господарську діяльність коледжу, з них видно, що певною мірою покращено системи обліку, аналізу та фінансової звітності, зокрема:

- сформовано покращення облікової та організаційної політики у закладах передвищої освіти;
- запропоновано окремі заходи щодо ефективності прийняття управлінських рішень;
- уточнено важливі елементи витрат та доходів, пов'язаних з наданням освітніх послуг.

Практичне значення отриманих результатів. Використання на практиці запропонованих індивідуальних рекомендацій на рахунок покращення оцінки фінансового обліку і контролю за статтями доходів і витрат закладу передвищої освіти, що дозволить виділити формування обліково-звітної інформації і прийняти контроль. Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення кваліфікації та покращення достовірності й оперативності фінансового обліку, аналізу та контролю у Прикарпатському фаховому коледжі лісового господарства та туризму.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1. Роль та значення освіти як виду економічної діяльності

Трансформація ринку вітчизняної економіки допомогла визначити роль та значення освіти як виду системної економічної діяльності. Це передбачено тим, що на ринку економіки достатньо часто виражають чинники економічного та систематичного розвитку суспільства. На даний час освіта представляє собою основний теоретичний спектр економічного та соціального розвитку, тобто саме ця складова є важливим чинником, який забезпечує інноваційну модель розвитку української та світової економіки.

Системне покращення формування ринкового середовища й негативні тенденції розвитку негативно вплинули на освіту. Це стосується визначення освіти в економічній системі як важливого чинника постіндустріального розвитку вітчизняної економіки та її інтеграції у світовий економічний простір, коли саме систематичне знання зумовлюють покращення її конкурентоспроможності.

Підвищення значення освітньої ролі як з позиції соціального розвитку держави, так забезпечення покращеної конкурентоспроможності державної економіки показує важливість застосування системи освітньої діяльності протягом життя. В сучасному світі базова освіта забезпечує конкурентоспроможністю працівника в роботі лише протягом п'яти років. Тому підвищення рівня кваліфікації є не лише його особистим мотивом, а ще й вимагається як вдосконалення науково-освітньої системи в країні.

Отже, розвиток системи освіти можна поділити на такі аспекти:

- як відокремлений об'єкт дослідження, з специфічними рисами;
- як складова в кластері знань про економічний стан, її можна об'єднати як із інформацією суспільства, щодо здійснення роботи освітнього рівня, так і з отриманням інновацій та їх розкриттю в роботі. Ця позиція є найбільш обдуманною та обґрунтованою, тому що показує підхід

до вирішення умовних завдань формування нововведеної модельної системи розвитку в країні.

Освіту як економічно-суспільне явище розглядають з різним проявом мислення:

1. Освіта – сума умовно збережених суспільством знань;
2. Розгляд освіти як процес, якому притаманні свої виміри, щодо попиту і пропозиції.
3. Освіта являє собою, як складову соціальної та економічної діяльності.

У часи ринкової трансформації освіти України, освіта вважалася невиробничою сферою діяльності та була державною власністю.

А згодом, уже в класичній моделі економіки ринку освіта відносилась до суспільних послуг, як окремої сфери, яка повинна була надаватися національним сектором. Часто розмір складової навчального закладу вважається найкращим завдяки здійсненню корисних для суспільства функцій.

В сучасному світі соціальні та економічні процеси підтримують покращення відносин в освітній процес. Навчальні заклади передвищої освіти в країнах розвинутої ринкової економіки є підприємствами бізнесу, в основі якого полягає модель ідеального ринку, де студент – споживач, викладач – продавець знань.

За даними державної статистики, у 2019/2020 н. р. функціонувало 14 763 заклади дошкільної освіти, 15 194 заклади повної загальної середньої освіти, 723 заклади професійної (професійно-технічної) освіти, 619 закладів вищої освіти. Упродовж 2014/2015 – 2019/2020 н. рр. кількість закладів освіти всіх рівнів зменшилась. Трансформація мережі закладів дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти у бік зменшення здійснюється за рахунок оптимізації їх кількості, що відбувається, зокрема, шляхом ліквідації закладів дошкільної, повної загальної середньої освіти та утворення на їх базі філій опорних закладів освіти. У 2019/2020 н. р. загальна кількість закладів дошкільної освіти скоротилась на 1,0 % (станом на кінець 2019 р.), повної загальної середньої освіти на 2,1 %, закладів професійної

(професійно-технічної) освіти на 1,8 %, закладів вищої освіти на 5,1 % порівняно з попереднім періодом (рис. 1.1).

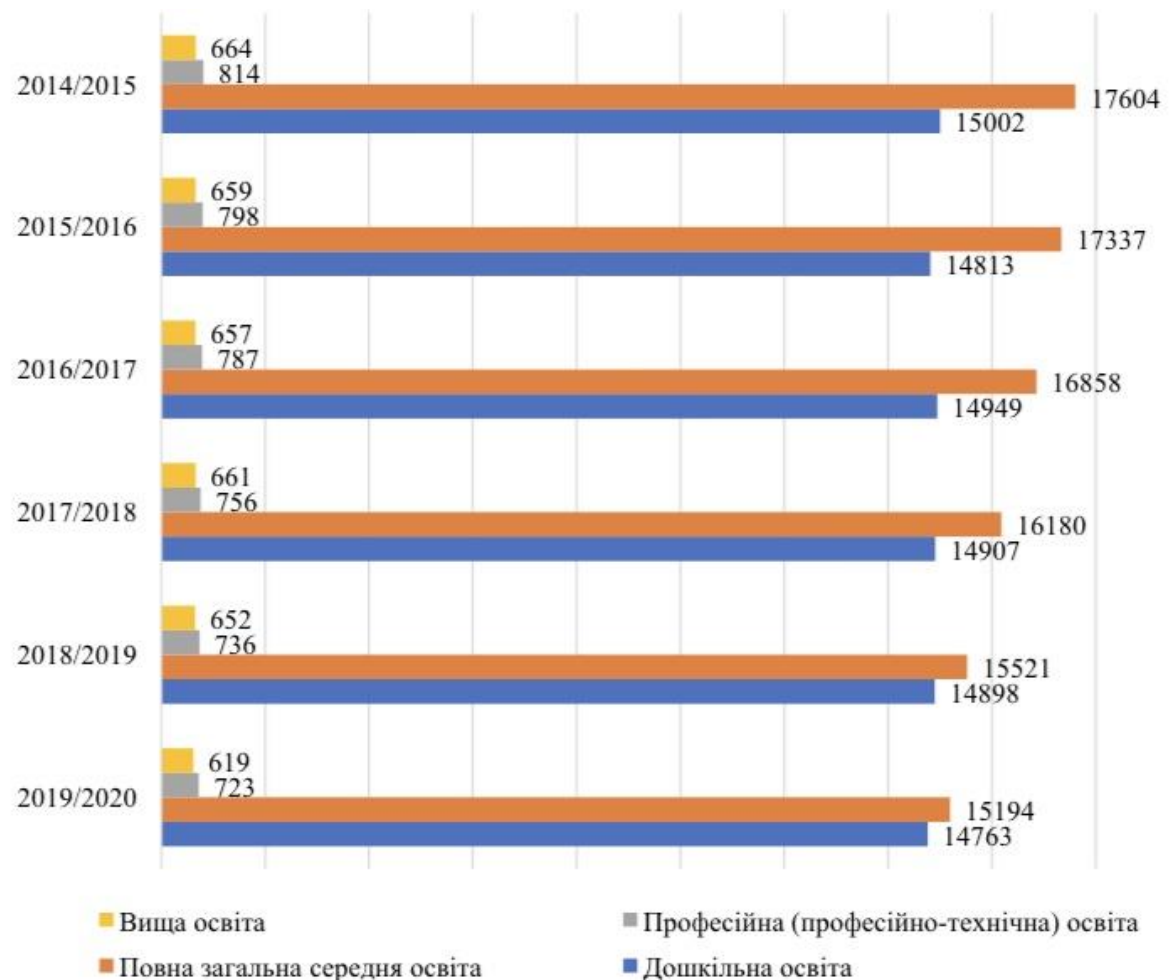

Рис. 1.1. Кількість закладів освіти за рівнями освіти в динаміці (2014/2015–2019/2020н.рр.), одиниць [http://www.ukrstat.gov.ua/]

Розглядаючи питання визначення секторів економіки з позиції В.П. Щетиніна, Н.А. Хроменкова та Б.С. Рябушкіна «... приватний сектор освітніх послуг об'єднує послуги приватних вищих навчальних закладів, створених на приватному капіталі, та платні послуги державних закладів освіти» [68, с. 56].

При цьому вони аргументують такі привілеї самостійного сектора освіти:

- надання переважно платних освітніх послуг освітніх;
- орієнтація щодо вибору факультетів і багатообіцяючих спеціальностей;
- платність навчання надає великі можливості щодо самостійного розподілу коштів на придбання засобів технічного використання, розроблення нових освітніх програм;
- конкуренція, яка виникає між державними і приватними навчальними

зкладами спонукає останніх до створення переваг над державним освітнім сектором.

Альтернативою вище вказаної думки є те, що приватним сектором передвищої освіти можна вважати освітні заклади, які створені фізичними або юридичними особами і надають виключно платні освітні послуги.

Формування приватного сектора економіки створюється в процесі приватизації та підприємницької діяльності. Втім в поодиноких випадках допускається більш, ніж достатньо відоме поняття «приватизація». І. Каленюк визначає приватизацію освіти як «процес залучення приватних суб'єктів до організації та фінансування освітньої діяльності». До можливих складових приватизації можна віднести: передачу державної власності закладів; зміни в співвідношенні державного та приватного спектрів без реорганізації функціонування закладів; зростання самофінансування та державного контролю за бюджетом.

Розширення приватного фінансування освіти, вважається не її приватизацією, а комерціалізацією, яка здійснюється без зміни власника. Розглядаючи статистичні результати формування форм власності в економіці України, необхідно зазначити, що якщо в цілому переважали приватизаційні процеси, то характерною особливістю формування недержавного сектора у сфері освіти була активізація підприємницької діяльності.

Незважаючи на вплив економіки знань на розвиток національної економіки, на практиці об'єкти інтелектуальної власності все ще не набули адекватної оцінки. Так, як оцінка процесів реформування відносин власності в сфері освіти свідчить, що надання її послуг повинні відповідати принципам соціальної справедливості та бути доступним для населення незалежно від їх майнового стану, в цій сфері недержавний сектор досяг значного розміру.

1.2. Фінансова діяльність закладів фахової передвищої освіти: специфіка, функції та проблематика

Система передвищої освіти являє собою середовище діяльності та рівня розвитку закладів передвищої освіти, напрями розвитку якої, за умов економічних змін в країні, потребують покращення управління, а саме в сфері фінансів.

Вивчаючи фінансову діяльність закладів передвищої освіти, як об'єкту управління, ми досліджували його, як функціональну педагогічну систему, якій властивий розвиток, самоуправління та динамічність. Проаналізувавши роботу багатьох науковців, було виявлено проблеми закладів передвищої освіти, як об'єкту управління, в напрямку фінансової діяльності, а саме:

- постійний контроль рівня якості освіти;
- не високий рівень обізнаності керівників у плані ефективного використання фінансової складової закладів передвищої освіти;
- неврегульованість нормативно-правової бази;
- необхідність в більш ефективних функціональних способах та методах управління;

Для вирішення даних проблем, необхідним є загальний аналіз управління закладів передвищої освіти, дослідження фінансового менеджменту, його системи, специфіки, методів та функцій.

Згідно загального аналізу управління фахового коледжу лісового господарства та туризму, їхній розвиток відбувається з усвідомленням того, що заклад – це відкрита система, яка взаємодіє з внутрішнім і зовнішнім середовищем, способи і методи управління якої, є ефективними за певних необхідних умов.

Сучасна ситуація світового менеджменту полягає в поєднанні та розробці нових зручних та ефективних методів управління, беручи до уваги попередньо розроблені способи управління, а також опираючись на уявлення про системний, процесуальний та ситуаційний підходи управління.

Доведено, що підвищення рівня ефективності закладів передвищої освіти

можливе за рахунок впровадження ефективної моделі освітнього менеджменту, який розроблений з врахуванням організаційно-педагогічних умов, функцій та принципів здійснення фінансового управління.

Компетентність та здійснення фінансового менеджменту керівниками навчальних закладів полягає у поглибленому аналізі фінансових операцій в цілому, використання узагальнених результатів фінансової діяльності закладу в процесі прийняття управлінських рішень, включаючи як діяльність закладу в цілому, так і окремих її напрямків.

Моніторинг (контроль) керівником закладу передвищої освіти забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень у фінансовій діяльності.

Ефективність здійснення такого контролю в коледжі лісового господарства полягає в створенні та рівномірному розподілі обов'язків контролю, впровадженні внутрішнього контролю, а також швидким оперативним реагуванням на результати даного контролю, згідно показників та контрольованих періодів.

Функція контролю забезпечує ефективний контроль над прийняттям управлінських рішень керівником закладу передвищої освіти у галузі фінансової діяльності .

Не менш важливою і схожою до функції контролю є функція стимулювання. Вона стимулює до здійснення прийнятих рішень управління щодо фінансової діяльності.

Згідно з певними встановленими фінансовими нормативами, показниками та плановими завданнями, за результатами яких, між керівниками і керівниками структурних підрозділів формується система своєрідного стимулювання (заохочення) у фінансовому вигляді.

Здійснення організаційної функції фінансового управління відбувається за прийнятими та виконаними управлінськими рішеннями за всіма напрямками фінансової діяльності закладу, в ході проведення якої потрібно проводити контроль за адаптацією організаційних складових, до різних умов функціонування закладу і його напрямів, згідно фінансово-економічної

діяльності.

Інформаційна функція полягає в пошуку та аналізі альтернативних рішень керівника закладу передвищої освіти.

При здійсненні інформаційної функції повинні бути сформовані джерела інформації (внутрішні та зовнішні), визначена суть інформаційних потреб та обсяги фінансового менеджменту, а також постійний контроль фінансового стану закладу.

Розробку планів, формування бюджету, за напрямками фінансової діяльності здійснює функція планування (табл. 1.1).

Таблиця 1. 1

Функції фінансового менеджменту

№ з/п	Функції	Реалізація
1	Управління активами закладу	Виявлення реальної потреби в окремих видах активів, визначення їх суми, оптимізація складу активів з їх використання, вибір ефективних форм і джерел їх фінансування тощо
2	Управління грошовими потоками в закладі	Формування ефективного використання залишку тимчасово вільних грошових активів тощо
3	Управління фінансовими ризиками в межах діяльності закладу	Виявляються фінансові ризики, здійснюється оцінювання цих ризиків і обсяг можливих фінансових втрат, формується система заходів з мінімізації фінансових ризиків, діагностується їх рівень, розробляються механізми антикризового фінансового управління закладом тощо
4	Управління інвестиціями	Визначення напрямів інвестиційної діяльності, оцінюється інвестиційна привабливість проектів і фінансових інструментів їх відбору, формування програм фінансових інвестицій тощо

5	Управління капіталом закладу	Визначається загальна потреба в капіталі закладу для фінансування його діяльності, оптимізується його використання, розробляється система заходів з рефінансування капіталу в найефективніші види активів
---	------------------------------	---

Також важливою складовою системи фінансового управління закладом є ІТ-засоби, які значно підвищують ефективність рішень у фінансово-економічній галузі.

Управління фінансами опирається на систему, певний механізм, який регулює процес здійснення управлінських рішень, зокрема:

- кон'юнктура освітніх ринків(ринкове регулювання в сфері фінансів);
- регулювання фінансової діяльності за допомогою нормативно-правової бази;
- внутрішнє регулювання діяльності;
- інформаційне забезпечення еволюції інструментів фінансового управління, фінансові методи (оренда, інвестування, оподаткування, та ін.).

Керівник закладу передвищої освіти, в процесі прийняття рішень користується результатами цих попередньо виконаних операцій. Від результату даних залежить ефективність реалізації управлінських рішень.

В науково-практичному аспекті менеджменту об'єктами в реалізації функцій вважається установи – їх вся система загалом або частини цієї системи.

Відокремлені напрямки професійної діяльності:

- наукова-методична,
- навчально-виховна,
- організаційно-планова,
- контрольно-аналітична.

Це можна пояснити також стереотипами управлінського мислення. В той час відношення між цілісністю та й елементами навчального менеджменту не

хочуть сприйматися керівниками як природні якості, ті, що створюють цілісність взаємопов'язаних компонентів. У методологічному розумінні тільки така цілісність визначає специфічну єдину систему управління з даним середовищем. Вона є структурною складовою системи керування та залежить від неї.

В загальному розумінні світовий освітній менеджмент характеризують як процеси, що мають ієрархічну структуру, як проблеми освітнього менеджменту, які займають місце в діяльності керівництва закладів передвищої освіти. Процес управління у фінансово-економічній діяльності організації передвищої освіти, в тому числі має бути реалізований, майже, як ієрархічна побудова. Виділяють такі функції фінансового менеджменту:

- інформаційно-аналітична;
- мотиваційно-цільова;
- планова;
- організаційно-виконавча;
- координаційна;
- контрольна-аналітична.

Виконання цих операцій обов'язково пов'язане з перевіркою достовірності фінансово-економічної інформації, результатом якої користується визначений керівник закладу передвищої освіти у важливому процесі прийняття управлінських рішень. Від достовірності та оперативності даних залежить ефективність реалізації таких важливих рішень, найбільше у фінансово-економічній сфері.

Бухгалтерський облік, розглядаючи тільки, як функцію фінансового менеджменту виконав складний шлях розвитку, особливо вдосконалення.

Бухгалтерський облік не тільки являє собою ряд звичайних буденних операцій, а є важливим чинником здійснення фінансового управління.

1.3. Особливості здійснення обліку, аналізу та контролю у закладах фахової передвищої освіти

Правові засади регулювання, організації, ведення бюджетного обліку і складання звітності визначаються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Гіпотеза обліку за порівняно короткий період часу пройшла важливий шлях для розвитку від освоєння нової проблеми, постановки проблеми до створення наукового потенціалу який обумовлює високий результат вивчення і розвитку в сучасних умовах цієї проблеми. Таким чином облік і звітність включають в себе такі принципи:

- законність (передбачає правила і процедури які відповідають законодавчим та нормативним актам);
- достовірність (істинне відображення фінансових операцій держави в бухгалтерській звітності з дотримання відповідних нормативних актів і вимог);
- повнота (достовірність та повнота обліку можливі тільки при умові, коли процедури державних органів та соціальна політика процедури, яка здійснює облік, покривають виконання всіх законів бухгалтерського обліку, а ці правила застосовуватимуться без будь-яких відхилень, з врахуванням реальної оцінки операційних подій та ситуацій. Фінансова звітність повинна включати повну інформацію про точні, фактичні результати всіх операцій органів Державного казначейства, яка впливатиме на вирішення, що прийматимуться згідно з неї. Всі фінансові операції з використання бюджетів на рахунок бухгалтерського обліку підлягають реєстрації на рахунок без будь-яких винятків.
- операційність (в бухгалтерському обліку в час розрахунку всіх відповідних платежів. операції з виконання бюджетів реєструються, що є ідентичним до методу в ведення бухгалтерського обліку);
- суттєвість (вся важлива і корисна інформація для прийняття рішень керівництвом має відображатися в фінансових звітах);

- доречність (для підготовки корисної інформації, щодо використання бюджету та прийняття рішень);
- відкритість (щоб уникнути двозначності, правильно та чесно відобразити операції з необхідними пояснюючими записками фінансові звіти мають бути зрозумілими і детальними);
- незалежність (фінансові бюджетні відокремлені роки);
- своєчасність (вчасне передання інформації органам законодавчої та виконавчої влади, які проводять спеціальну оцінку виконання бюджету які приймають рішення, включають пропозиції для складання бюджету інших користувачів);
- безперервність (здійснюється оцінювання активів, завдяки постійному процесу виконання бюджетів);
- консолідація (складання загально-фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням підвідомчих управлінь за винятком залишків за внутрішньо системними розрахунками).

На думку В. Сопко, об'єктами бухгалтерського обліку в освітній сфері виділяють:

- кошти, направлені для ефективного забезпечення діяльності окремої ланки;
- витрати, прораховані кошторисом і спожиті матеріали, паливо, ліки тощо, а також видатки;
- обсяг фактичних фінансових витрат за економічними видами потреб;
- розрахунки, пов'язані з економічною діяльністю ланок освітньої сфери.

Під час розгляду предмета обліку у Прикарпатському коледжі, треба виходити з того, що освітній облік розглядається як практична діяльність і як наука. Предмет освітнього обліку, як науки – це сукупність спеціальних знань про методи ведення, принципи та форми обліку.

Після проведення аналізу обліку, важливою складовою фінансового менеджменту є фінансовий аналіз. Аналіз розкриває процес дослідження аналізу фінансового стану й важливих результатів фінансової діяльності

закладу. Метою цього є порівняння основних показників, що охарактеризовують макроекономічний, систематичний розвиток країни і розвиток галузей освітньої сфери.

В результаті даних методів у теорії фінансового менеджменту розрізняють такі важливі системи фінансового аналізу:

- горизонтальний аналіз;
- вертикальний аналіз;
- порівняльний аналіз;
- аналіз коефіцієнтів;
- інтегральний аналіз.

Фінансове ефективне планування передбачає розробку системи фінансово-економічних планів і нормативних (планових) показників, що сприяє економічному розвитку закладу та підвищення ефективності фінансової діяльності в майбутньому. Основне фінансове планування характеризується трьома елементами:

1. Прогнозування фінансової діяльності;
2. Поточне планування фінансової діяльності;
3. Оперативне планування фінансової діяльності.

На підставі інформаційної бази закладу здійснюють економічний аналіз, точне прогнозування, ефективне планування і прийняття важливих оперативних рішень з усіх напрямків фінансової практики. До цієї групи включають показники балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал, приміток до фінансової звітності і т.д.

Фінансові менеджери використовують показники якості управлінського обліку для точного контролю за її оцінкою ефективності та становлять комерційну таємницю підприємства.

Організований в закладі процес перевірки виконання і забезпечення реалізації всіх управлінських рішень виконує такі функції:

- спостереження,

- визначення відхилення,
- діагностування,
- розробку рішень,
- коригування цілей.

У системі контролінгу, організованого в закладі передвищої освіти, виділяється один з основних – фінансовий контролінг. Фінансовий контролінг розкриває себе як систему фінансового контролю, що забезпечує концепцію контрольних дій на найважливіших напрямках фінансової діяльності підприємства.

Основними функціями фінансового контролінгу є:

- розробка консолідованих управлінських рішень по нормалізації діяльності закладу;
- визначення фактичного відхилення результатів фінансової діяльності від очікуваних;
- відокремлення цілей і показників фінансового розвитку;
- спостереження за діями реалізації фінансових завдань.

Виділяють кілька принципів будови системи фінансового контролінгу: своєчасність, гнучкість, простота та економічність, а також підпорядкованість загальній фінансовій стратегії закладу.

Фінансовий контролінг в закладах передвищої освіти складається з наступних основних етапів:

1. Визначення об'єкта контролінгу.
2. Визначення видів і сфери контролінгу.
3. Формування системи пріоритетів контрольованих показників.
4. Розробка системи кількісних стандартів контролю.
5. Побудова системи моніторингу показників, що включаються у фінансовий контролінг.
6. Побудова системи усунення відхилень показників.

Система фінансового моніторингу – це постійне спостереження за

показниками, які контролюються, визначення точних розмірів відхилень фактичних результатів від очікуваних та виявлення основних причин цих відхилень. При цьому управління фактичними затратами відбувається через діяльність людей. Саме люди, які беруть участь в управлінні, мають відповідати за доцільність виникнення тих чи інших видів затрат.

В умовах глобалізації суспільства роль освіти невідмінно зростає і в майбутньому будь-яка модель розвитку, котра неспроможна буде використовувати потенціал освіти та забезпечувати якісний розвиток населення буде не тільки неефективною, але відсторонить країну від глобального економічного розвитку. Окрім виконання економічної функції, на освіту в сьогоденній час покладається функції стимулювання розвитку науково-технічного прогресу і досягнень технологій. Разом з цим зростає й соціальна роль освіти у вихованні громадян для життєдіяльності. Соціально-економічні трансформації характерні для постсоціалістичних країн, не можуть бути завершеними без реформ інституціонального характеру. Одним із головних чинників, що впливає на розвиток інноваційних систем як основи постіндустріальної економіки є якість інституціонального середовища. У свою чергу, Прикарпатський коледж є результатом освітніх процесів, у ході яких формується система певних переконань. Отже, виникає потреба суспільства у людині як високорозвиненій особистості. Вона реалізується через утвердження принципу гуманізму у відносинах між людьми, через зростання вагомості творчого начала та через економічний ріст самої освіти.

Освіта відіграє важливу роль в житті кожного із нас, як в цілому, так і в житті кожного, як в особистостях, для покращення економічного розвитку держави.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В ПРИКАРПАТСЬКОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ТУРИЗМУ

2.1. Організаційні та методичні особливості обліку в закладі фахової передвищої освіти

Дослідження організації і методики обліку, аналізу та контролю проведено на прикладі фінансово-господарської діяльності Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму (м. Болехів), де є всі можливості висвітлення вище згаданих питань та розробки пропозицій щодо вдосконалення як на теоретичному, так і практичному рівнях.

Основною і не єдиною метою діяльності Прикарпатського коледжу є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців, культурного та духовного розвитку зростання особистості, формування у них наукового світогляду і мислення.

Головним завданням Прикарпатського коледжу є здійснення освітньої діяльності з ліцензованих спеціальностей, які допоможуть з підготовкою фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст», здатних бути конкурентоспроможними.

Як відомо, стан справ у фаховому коледжі лісового господарства та туризму відображається у веденні бухгалтерському обліку, який є частиною процесу управління всіма державними фінансами. Від правильного ведення обліку господарських операцій залежить розвиток не лише окремо взятої установи, а й держави.

Організація бухгалтерського обліку – це управління процесом обліку, особливо спрямованим на контроль майна установи, виконання нею всіх важливих зобов'язань, використання матеріальних благ чи трудових ресурсів, відповідно до законодавства.

Варто зазначити, що дані бухгалтерського обліку – це вихідна точна інформація фінансової звітності, яка займає важливе місце в організації

бухгалтерського обліку щодо діяльності закладу.

Термін «організація» має різні поняття. В загальному це налагодження чи впорядкування певної системи. Сукупна організація узагальнює стан певної впорядкованості елементів.

Весь обліковий процес фахового закладу лісового господарства та туризму з теоретичної думки складається із трьох важливих етапів його здійснення, а саме:

- первинний облік;
- поточний облік;
- підсумковий облік.

Поділ процесу ведення обліку на етапи показує не тільки його послідовність у часі, а й в просторі. Ці виключні етапи властиві конкретно об'єктам обліку. На практиці діяльності фахового коледжу лісового господарства і туризму визначено такі загальноприйняті об'єкти обліку: грошові кошти; розрахунки; дебіторська/кредиторська заборгованість; доходи; витрати.

Організація бухгалтерського обліку в фаховому коледжі лісового господарства і туризму була впроваджена з моменту його створення, адже вона в подальшому по-особливому відбивається на ефективність ведення бухгалтерського обліку. Раціональна організація ведення бухгалтерського обліку в навчальному закладі передбачає принципи застосування й дотримання правил ведення бухгалтерського обліку.

Ведення обліку в фаховому коледжу лісового господарства та туризму здійснюється шляхом введення обліку бухгалтерією коледжу. Штатний склад бухгалтерії Прикарпатського коледжу: головний бухгалтер та підпорядкований йому бухгалтер.

Бухгалтер Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму м. Болехова має право:

1. вимагати від усіх служб коледжу документи для своєчасного і точного обліку;

2. перевіряти дотримання встановленого порядку прийняття, оприбуткування, витрачання товарно-матеріальних цінностей у структурних підрозділах коледжу;
3. вносити пропозиції головному бухгалтеру по вдосконаленню та раціоналізації ведення бухгалтерського обліку у коледжі;
4. проводити позапланові, повні та вибіркові перевірки наявності та збереження матеріальних цінностей, що знаходяться в підзвіті у матеріально відповідальних осіб.

Бухгалтер несе відповідальність за:

1. Точне і якісне складання бухгалтерської звітності;
2. Своєчасне повідомлення головного бухгалтера про порушення термінів складання звітності;
3. Наявність і збереження документів, прийнятих до обробки;
4. Своєчасне виконання всіх обов'язків, покладених на нього посадовою інструкцією.

В основному документами, що організовують бухгалтерський облік в навчальному закладі, є Бюджетний кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про Державний бюджет України», Закон України «Про вищу освіту».

Після опублікування Закону «Про Державний бюджет України» місцеві органи протягом тижня доводять до головних розпорядників лімітні довідки про бюджетні асигнування.

Лімітною довідкою називають документ, що містить затверджені бюджетні асигнування, показники та помісячний розподіл, які повинні бути описані у відповідних нормативах. Форму лімітної довідки затверджує Міністерство фінансів України.

У складі виробничих факторів, що визначають результати господарської діяльності коледжу, важливе місце займає трудова діяльність працюючих.

Основним законодавчим документом щодо оплати праці є Закон України «Про оплату праці», згідно з яким заробітна плата педагогічних працівників

включає:

- основну заробітну плату, яка встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів);
- додаткову заробітну плату, яка включає доплати, надбавки, передбачені чинним законодавством гарантійні і компенсаційні виплати, премії за виконання виробничих завдань і функцій;
- інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які включають премії за підсумками роботи за рік, виплати в рамках грантів, не передбачені законодавством компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати.

Аналіз забезпеченості коледжу працівниками за групою персоналу і категоріями працюючих на Прикарпатському фаховому коледжі лісового господарства та туризму м. Болехова наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз забезпеченості Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму м. Болехова робочою силою за 2020 рік.

Показники	За планом	Звіт	Відхилення
персонал - всього	111	111	0
в тому числі:	-	-	-
- робітники	91	91	0
- службовці	5	5	0
- спеціалісти	9	9	0
- керівники	6	6	0
Непромисловий персонал	-	-	-
Разом	111	111	0

Із таблиці видно, що коледж достатньо забезпечений робочою силою.

Щодо аналізу груп персоналу, то більшість працівників зайняті безпосередньо у виробництві, тобто відносяться до виробничого персоналу.

Найбільшу питому вагу серед працюючих займають робітники. Заплановані показники щодо чисельності окремих груп працівників дорівнюють звітним даним.

У 2020 році прослідковуються позитивні тенденції щодо руху персоналу. Це зумовлено тим, що протягом року було прийнято 24 особи, а звільнено 16. Відповідно і коефіцієнт обороту по прийому у 2020 році становить 22 %, а зі звільнення – лише 14 %. За даними про наявність та рух персоналу в цілому та по окремих категоріям або групам працюючих проводять аналіз руху працівників коледжу (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Облік чисельності персоналу

Найменування показника	Значення
Середньооблікова чисельність персоналу, чол.	111.0
Прийнято на коледжу, чол.	24
Вибуло з коледжу, всього, чол.	16
в тому числі:	-
- за власним бажанням	11
- за порушення трудової дисципліни	5
- з інших причин	-
Коефіцієнт обороту по прийому	0.22
Коефіцієнт обороту по звільненню	0.14
Загальний коефіцієнт обороту	0.36
Коефіцієнт плинності кадрів	0.14

Одним із основних факторів, що впливають на продуктивність праці, є використання робочого часу. Зменшення втрат робочого часу і нераціональних його витрат веде до зростання продуктивності праці, ефективнішого використання трудових ресурсів без додаткових заходів і затрат. Загальний обсяг роботи персоналу оцінюють за відпрацьованою кількістю годин та днів,

які відробив один працівник за певний період.

Студенти Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму відіграють важливу роль у розвитку закладу. Завдяки активній позиції навчальний заклад має можливість вдосконалюватися в різних напрямках. Взамін цьому, коледж, на чолі з його представниками, дають студентам якісне навчання, турбуються про їхній розвиток як особистості, виховне та трудове виховання, а також забезпечують захист їх прав та інтересів.

Поряд з цим, в практиці роботи органів студентського самоврядування в фаховому коледжі лісового господарства та туризму є захист прав та інтересів студентів, забезпечення виконання студентами своїх обов'язків, сприяння створенню різноманітних студентських гуртків, клубів, ініціювання і втілення в життя заходів для створення позитивного іміджу коледжу.

2.2. Система внутрішнього контролю в фаховому коледжі лісового господарства та туризму

Проблема ефективного та раціонального використання фінансових ресурсів теперішнього часу є актуальним для всіх державних навчальних закладів, включаючи фаховий коледж лісового господарства та туризму.

З'явилася гостра необхідність запровадити системи заходів на рахунок економії коштів, розробки рівнозначної системи ефективного внутрішньо-економічного контролю за витратами усіх навчальних органів, включаючи навчальні заклади.

Бюджетний кодекс України – це початковий законодавчий акт, який заклав основи створення гармонійного, внутрішнього та державного контролю за використанням коштів бюджетними установами, з них заклади освіти державного сектору. Важливо те, що він не вирішує всіх проблем у цій галузі.

Згідно статті 26 Бюджетного кодексу України, внутрішній контроль – це сполучення заходів, які використовує керівник, щоб забезпечити дотримання ефективності та законності за використання навчальних коштів, досягнення результатів, згідно до поставлених цілей, планів, завдань і вимог щодо

діяльності установи.

Контроль часто порівнюють з внутрішнім аудитом, але аудит є одним з видів втілення контролю. Внутрішній контроль – це дії, заходи та маніпуляції, які використовують для суб'єктів господарювання, і постійного використання в діяльності установи.

Виконуючи систему внутрішнього контролю, керівництво Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму бачить перед собою такі основні завдання:

- захист активів від збитків. Окремо тих, що виникли внаслідок зловживань;
- дотримання чинного законодавства та нормативно-правових норм та процедур;
- достовірність та правдивість інформації та даних по розрахунках;
- ефективність діяльності, економічно-раціонального використання освітніх ресурсів;

Найголовнішим завданням фінансово-внутрішнього контролю фахового коледжу є контроль за економією та правильним використанням фінансових ресурсів, запобігання марнотратства, запобігання безгосподарності, збереженням активів.

Завдяки попередній інформації, ми підсумовуємо, що організація внутрішнього фінансового контролю у коледжі лісового господарства та туризму являє собою систему пов'язаних частин, які працюють над досягненням спільної мети контролю. В освітньому закладі внутрішній контроль започаткований з таких принципів:

- відкритість;
- встановлення меж відповідальності між керівництвом закладу освіти та працівниками;
- об'єктивність;
- виконання прав та розподіл обов'язків між адміністрацією та працівниками;

- збалансованість;
- законність;
- відповідальність працівників та розподіл повноважень, а саме: методична єдність.

Внутрішній контроль – це постійний процес управління, який захоплює всі операції кожного важливого структурного елементу закладу. В будь-якому випадку, контроль повинен надавати повний аналіз їх попередження або обмеження.

Оцінка якості внутрішнього контролю Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму складається з таких критеріїв:

1. Законність – визначається, як відповідність всіх важливих, законовпроваджених аспектів діяльності закладу.
2. Результативність – співвідношення очікуваних результатів діяльності з реальними.
3. Економічність та ефективність – отримання найкращого результату, при використанні конкретно зменшеного, точніше мінімального обсягу матеріальних чи фінансових ресурсів.

Загалом, впровадження внутрішнього контролю у Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму сприятиме високо результативному формуванню та корисному використанню фінансових ресурсів. Також контроль вплине на передбачення появи чи загрози незаконних дій і, звичайно, покращенню системи управління та швидкості прийняття рішень.

Зробивши висновки, місце внутрішнього систематичного контролю в програмі управління Прикарпатського коледжу, можна зазначити, що він відповідає за:

- збереження конфіденційної інформації;
- збереження матеріальних ресурсів використання їх ефективність;
- ефективність та адекватність рішень управління;
- дотримання норм чинного законодавства;

- прийняття управлінських рішень, створених для передачі точної та актуальної інформації.

Отже, в Прикарпатському фаховому коледжі лісового господарства та туризму започатковуються та підтримуються ефективні важливі заходи внутрішнього контролю, які забезпечуватимуть прийнятний рівень ризику.

Структури внутрішнього контролю за ресурсами на всіх етапах діяльності організацій щодо всіх його завдань та функцій складаються з відповідних правил та процедур. З них у фаховому коледжі найпоширеніші такі:

- процедури та правила, до яких відносять внутрішні документи про систему контролю за виконанням документів;
- контроль за системою укладення договорів про матеріальну відповідальність, відновлення доступу до інформаційних ресурсів тощо;
- авторизація та підтвердження, одержані завдяки отримання дозволу осіб, за здійснення операцій, напрямком процедури візування, затвердження та погодження;
- оцінка основної ефективності закладу, функції чи просто індивідуальні завдання, оцінювання їх прогресу та ефективності результатів діяльності, відповідність до законів та правил навчального закладу;
- розподіл уповноважень, правильне повчання працівників, що зменшує кількість ризиків помилок;
- контроль за оцінкою проведених операцій, перевірка процесів та до та після їх завершення, звірка облікових бухгалтерських даних з реально отриманими, фактичними результатами.

Отже, головним завданням внутрішнього контролю фахового коледжу лісового господарства та туризму є такі основні види діяльності, як:

- навчальний процес, який сприяє покращенню самостійної роботи студентів, підвищення рівня знань і навичок студентів, а також професійної кваліфікації викладачів, якості індивідуальної та поза аудиторної роботи зі студентами;
- виховний процес, який відповідає за рівень вихованості студентів, їх

- участь в громадському житті коледжу, дисциплінованості та якість проведення куратором виховної роботи;
- методична робота, яка відповідає за аналіз роботи викладачів та сприяє підвищенню їх рівня кваліфікації;
 - експериментальна і наукова діяльність;
 - психологічний стан студентів, викладачів, психологічну підготовленість колективу до вирішення певної проблеми;
 - створення необхідних комфортних умов для навчально-виховного процесу.

2.3. Особливості аналізу доходів і видатків діяльності закладу фахової передвищої освіти

Метою проведення аналізу доходів і видатків закладів передвищої освіти є ефективне використання бюджетних коштів. За результатами аналізу стає відомо, що виконання кошторису характеризується як за фактично нарахованими видатками так і за реально профінансованими.

Кошторисне фінансування – це метод утримання закладів, установ та організацій. На його основі держава забезпечує економічний, правовий та інформаційно-технологічний розвиток Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму. Проте такий метод фінансування має свої недоліки. Так як бюджет власне коледжу на різні витрати визначається в кінці календарного року, на наступний рік (додаток А), за результатами даних щодо використання фінансових ресурсів попередніх років, буде мати не точне поняття виділення бюджету, за рахунок так званих вірогідних змін зовнішнього фактору, як наприклад проведення вступної кампанії, що в результаті призведе до перерахунку нормативної кількості ставок викладачів.

Крім того, коледж також отримує значне фінансування за рахунок позабюджетних коштів, таких як плата за навчання.

В залежності від даного так званого додаткового бюджету появляється можливість для створення нових та розвитку існуючих напрямків в системі

освітніх програм навчального процесу, які в свою чергу стають фактором довіри для залучення нових абітурієнтів для розвитку та структури самого коледжу.

Таблиця 2.3

Структура бюджету Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму

Складові бюджету	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	тис. грн.	%	тис. грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Загальний фонд	1981,1	58	2401,5	54	2603,1	58	2981,1	54
Спеціальний фонд	1434,4	42	2000,0	46	2235,4	48	2303,2	50
Всього	3415,5	-	4401,5	-	4838,5	-	5284,3	-

З даної інформації, можна побачити, що склад загального бюджету коледжу не має точного відсоткового розподілення між загальним та спеціальним фондом, кожного разу вона практично змінюється відповідно до відсоткового співвідношення студентів за державним замовленням та за контрактом. Зростанням прожиткового соціального мінімуму, мінімальної заробітної плати працівників, зростанням тарифів, інфляцією та збільшенням вартості оплати за навчання обумовлюється збільшений загальний обсяг загального та спеціального фонду.

Суми коштів, які в процесі певної управлінської діяльності використав заклад, без можливості їхнього повернення, в межах установлених сум, називають видатками, які характерні для процесу фінансового управління Прикарпатським фаховим коледжем лісового господарства та туризму.

Видатки можуть бути використані як обмін на товар чи певного роду послуг, або ж невідплатними. Вони становлять основу розрахунку результатів та аналізу кошторису доходів.

В залежності від напрямку застосування коштів, видатки бувають

касовими та фактичними.

Суми, які виділяються закладом на виплати заробітної плати, оплати послуг, які споживає заклад, різного роду перекази коштів відносяться до касових видатків. Їхнім основним завданням є контроль ефективного використання коштів згідно їх кошторисного розпорядження, для досягнення конкретних цілей.

Результатом виконаного кошторису являються фактичні видатки. Це кошти, які використовуються для забезпечення фактичних потреб закладу, оплата постачальників, які надають необхідні послуги, нарахування стипендії.

Для контролю використання коштів державою відбувається облік касових та фактичних видатків. Облік касових видатків в свою чергу надає інформацію про касове використання коштів, а також про залишок кошторису, який залишається після розподілу видатків. Облік фактичних видатків ж контролює фактичне використання кошторису згідно попередньо встановлених цілей їх застосування, з дотриманням нормативно-правової бази.

Бувають випадки, коли касові та фактичні видатки збігаються в часі, їх називають прямими видатками. Хоча вони і мають єдину номенклатуру планування та обліку, через різні принципи запису бухгалтерських операцій, будучи окремими напрямками розподілу фінансів, переважно вони не збігаються в часі.

Основні статті видатків Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму відображено за допомогою таблиці 2.4. та додатку Б.

Звідки випливає, що основну вагу у витратах має заробітна плата та нарахування на неї, що становить приблизно 70 – 80 % всіх витрат, значну частину займають витрати на оплату комунальних послуг та інших енергоносіїв.

Можна відмітити, що з кожним роком вони суттєво зростають, якщо в 2017 році ця сума складала 92,3 тис. грн, то в 2020 вона зросла в 4,2 рази, і становила 387,9 тис. грн.

Також в процесі своєї господарської діяльності, коледж здійснює

витрати, пов'язані з оплатою інших послуг, відрядженнями, виділяє кошти на допомогу студентам-сиротам, витрати на капітальні видатки були здійснені лише в 2020 році.

Таблиця 2.4

**Видатки Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства
та туризму у 2017-2020 роках**

Статті витрат	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	Заг. фонд	Спец. фонд	Заг. фонд	Спец. фонд	Заг. фонд	Спец. фонд	Заг. Фонд	Спец. фонд
Заробітна плата	446,9	616,9	617,3	907,8	1377,9	1041,9	1810,0	1030,6
Нарахування на зп	60,8	223,9	135,1	201,9	300,9	227,6	397,8	209,2
Продукти харчування	46,5		55,8		53,1		72,1	
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар		4,4		1,6				72,5
Комунальні послуги	15,8	6,5	55,2	63,1	174,5	87,6	106,1	281,8
Соціальна допомога	17,7		46,8		14,9		15,4	
Оплата інших послуг		6,3		13,2		57,4		74,4
Витрати на відрядження		2,4		8,0		18,0		39,2

Капітальні видатки								42,1
Залишок коштів		206,9		80,3		223,4		550,1
Всього	689,2	930,7	911,7	1207,6	1981,1	1434,3	2401,5	2000

З проведених досліджень можна сказати, що завдяки ефективній роботі персонал коледжу раціонально використовував кошти спеціального фонду, що призвело до економії його значної частини.

В бюджеті Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму основним його джерелом є плата за навчання. Вона формується згідно нормативно-правової бази. Вартість плати за навчання залежить від якості освітніх послуг, які надає заклад, та коштів, які були задіяні для їх реалізації. Сюди відносять:

- нарахування заробітної плати;
- касові операції, пов'язані з оплатами послуг постачальників;
- проведення розважально-освітніх заходів;
- оплата комунальних послуг;
- виділення коштів на необхідний інвентар, техніку та обладнання;
- інші обов'язкові платежі згідно законодавства.

При плануванні встановлення вартості за навчання потрібно звертати увагу, власне, на спеціальність. Так, як різні напрямки освіти, в залежності від ситуації в країні, будуть мати різний попит спеціалістів на економічному ринку. Відштовхуючись від цього, величина витрат на забезпечення необхідного рівня послуг буде прямо пропорційна вигоді, яку будуть нести за собою дані освітні послуги. Простіше кажучи, чим популярніша та вигідніша спеціальність, чим вищий її рівень на економічно-освітньому ринку, тим дорожча буде плата за навчання.

Варто зауважити, що не завжди очікування відповідає реальності. Тобто вартість затрат на розвиток певного напрямку спеціалістів не завжди буває коректно опрацьована, що в кінцевому результаті призводить до безповоротної

трати бюджету через неправильні аналіз та оцінку економічного становища.

Такі обставини спонукають до зміни та покращення методів планування, оцінки та формування плати за навчання, опираючись на ряд зовнішніх та внутрішніх факторів, які значною мірою впливають на кінцевий результат.

Якщо розглядати детальніше, то ціна послуг навчання залежить від двох чинників. Перший являє собою розрахунок внутрішньої вартості, що ставить перед собою за мету контроль витрат та забезпечення окупності надання даних послуг. Другий чинник відповідає за встановлення ринкової ціни, в залежності від задоволення потреб споживачів.

Витрати щодо навчальних послуг поділяють на постійні та змінні. До постійних витрат належать:

- утримання їх земельних ділянок;
- закупка та оновлення технічних засобів;
- фінансування гуртків та студентських організацій;
- забезпечення ремонту будівель та споруд;

До змінних витрат належать:

- заробітна плата;
- оплата комунальних послуг;
- виплати та компенсації по різних обставинам;
- придбання непостійного інвентару та вичерпних засобів (підручники, бланки дипломів).

Якщо проаналізувати фінансові витрати Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму та порівняти їх із вартістю надання освітніх послуг, можна побачити, що плата за навчання практично не зростала, але витрати на зарплату працівників, комунальні послуги та інші витрати зросли в декілька разів (рис. 2.1).

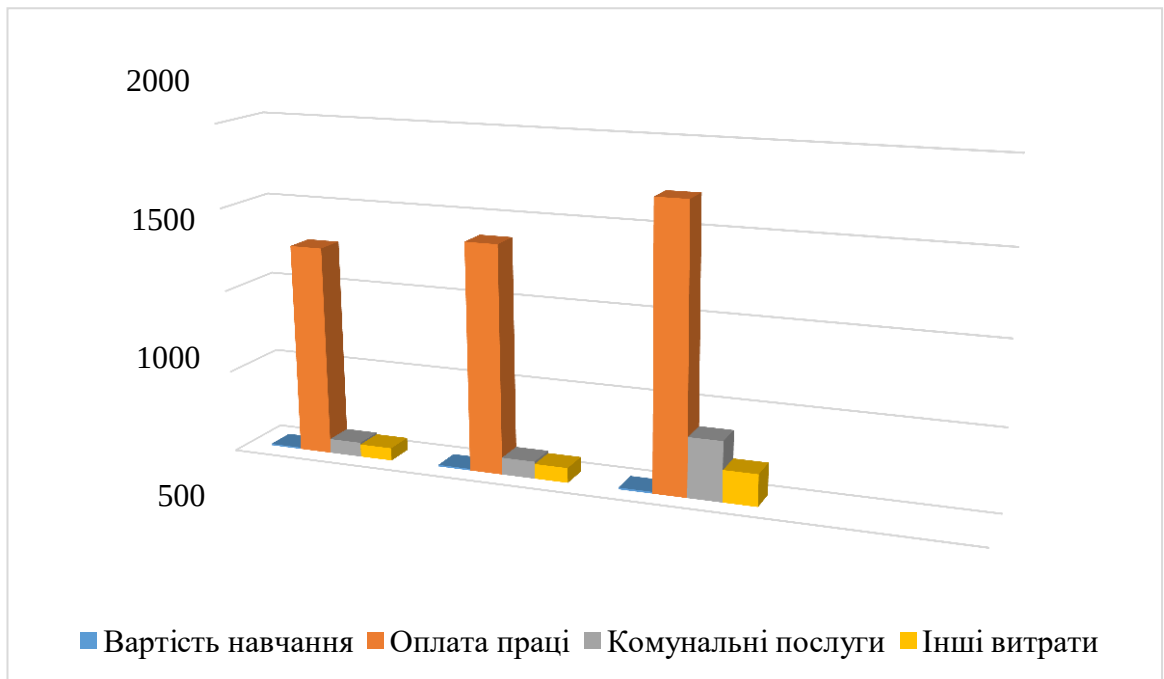

Рис. 2.1. Зростання витрат та вартості навчання у 2017-2020 рр.

Так як Прикарпатський фаховий коледж лісового господарства та туризму немає статусу підприємця чи юридичної особи, то й бухгалтерія коледжу є відокремленим підрозділом бухгалтерії. В штаті двох бухгалтерів здійснюється ведення обліку в коледжі.

Одним з основних завдань в контролюванні фінансування у коледжі є контроль за економним та правильно спрямованим використанням фінансових ресурсів, збереженням фінансових активів, запобігання марнотратства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1 Оцінка економічної стійкості закладу фахової передвищої освіти у контексті підвищення його конкурентоспроможності

На даний момент завдання створення умов адаптації та збереження економічної стійкості відіграє важливу в системі освітніх закладів, включаючи Прикарпатський фаховий коледж лісового господарства та туризму. Ця проблема стала більш значною після того, як почала засновуватися велика кількість недержавних передосвітніх (в даному випадку) навчальних закладів. З появою такої проблеми, через високий рівень конкуренції між освітніми закладами з'являється необхідність у безперервному відстежуванні стану ринку освітніх послуг і відповідно оцінювати своє положення на ньому. В результаті такого конкурентно-нестабільного середовища освіта перетворилася на бізнес.

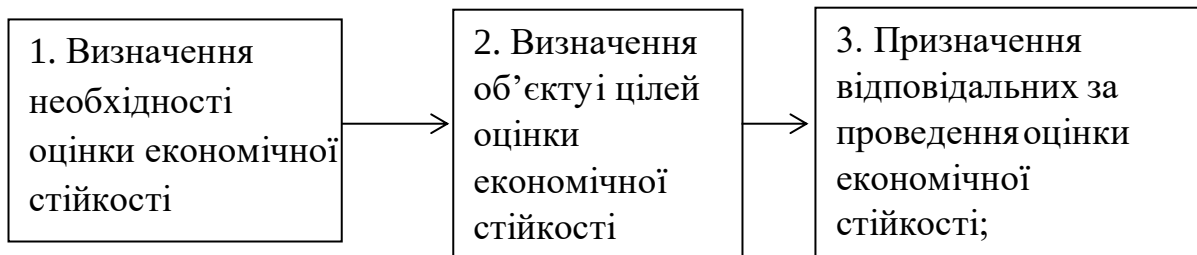
Для того, щоб раціонально оцінити ефективність діяльності Прикарпатського коледжу лісового господарства та туризму для підтримання та підвищення економічного потенціалу одного аналізу конкурентоспроможності буде замало.

Тому виникає потреба в створенні комплексної оцінки діяльності закладу, що буде включати в себе:

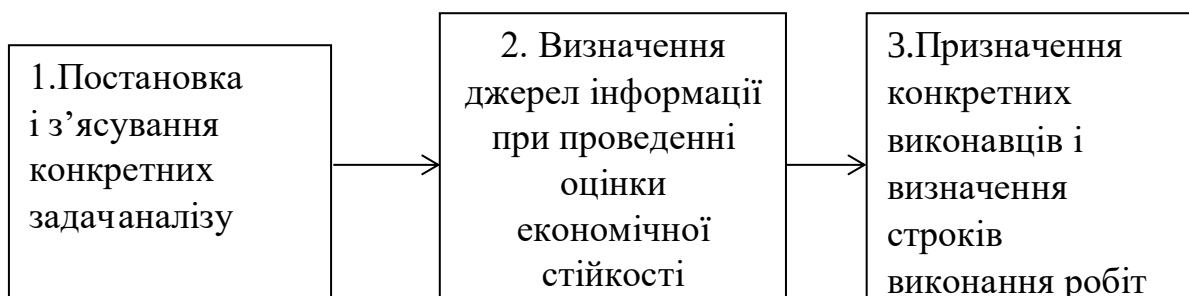
- Оцінку економічного потенціалу;
- Аналіз фінансової стійкості;
- Оцінка рівня конкурентоспроможності;
- Рівень конкурентоспроможності.

Визначається за даними бухгалтерської звітності, згідно нормативних показників, що лежать в основі маркетингових досліджень (рис. 3.1).

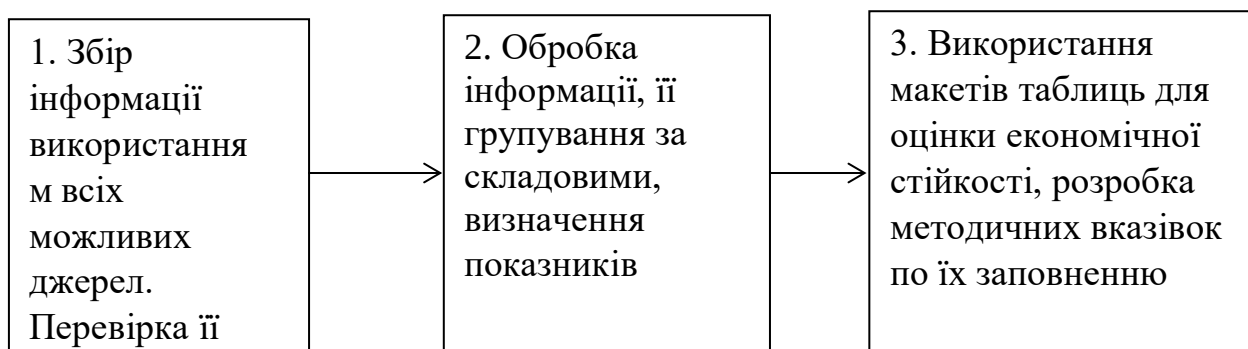
Для Оцінки економічного потенціалу Прикарпатського коледжу лісового господарства та туризму беруться до уваги документації, фінансові плани та звіти. При цьому, дуже важливим є правильне визначення задань, об'єктів та цілей оцінки, що становить основу всього результату.

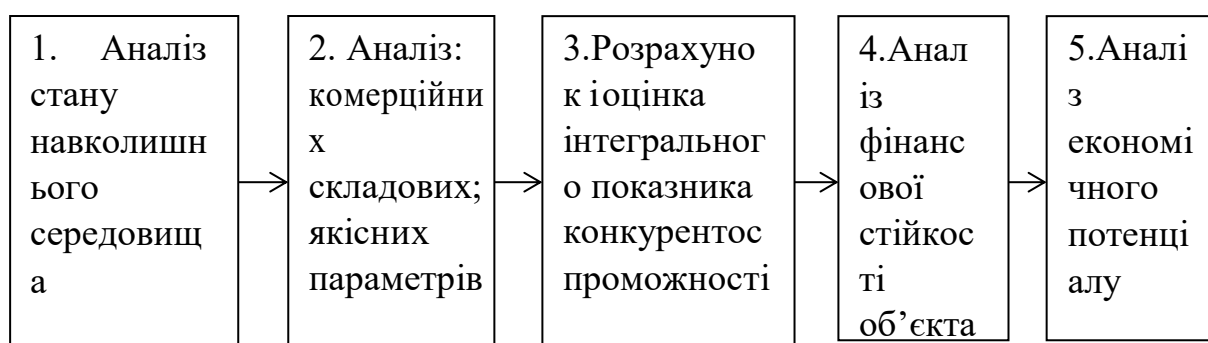
Підготовчий етап

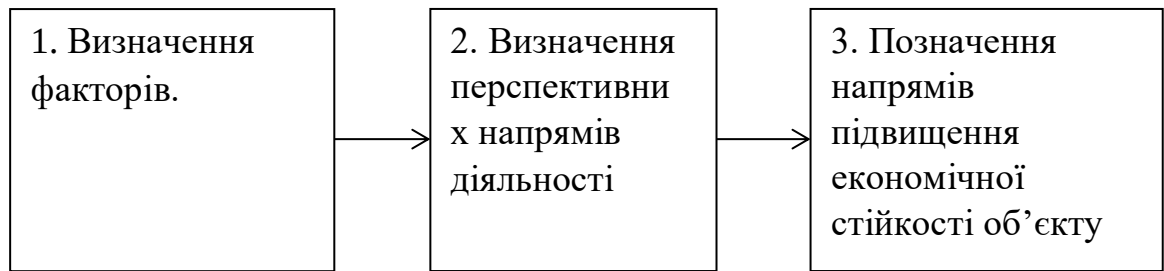
Етапи планування робіт з аналізу економічної стійкості

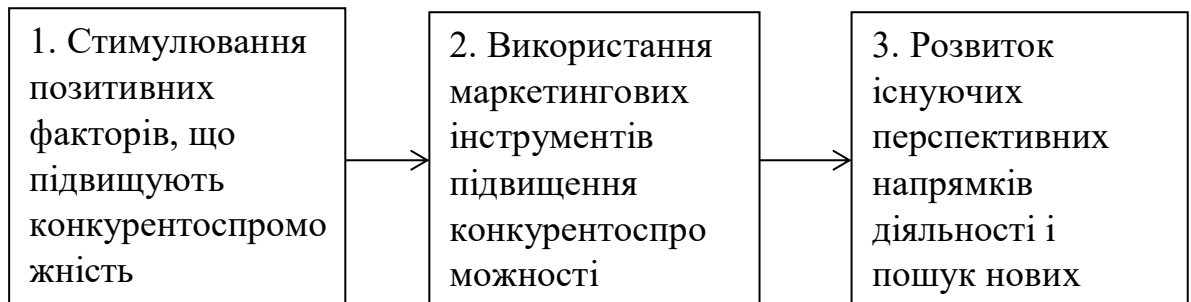
Етап збору і обробки інформації

Етап проведення аналітичних робіт

Аналіз отриманих результатів і оцінка економічної стійкості

Розробка заходів щодо підвищення економічної стійкості

Рис. 3.1 Схеми поетапної оцінки фінансової стійкості

Велике значення для підвищення рівня конкурентоспроможності відіграє позиція закладу на ринку, щодо їх освітніх програм. Тобто чим кращий та вигідніший рівень освітніх програм для споживачів, тим вищий рівень конкурентоспроможності має заклад, що стає головним чинником для створення «ім'я» навчального закладу (своєрідна торгова марка), для заохочення нових студентів.

Чим більша довіра до системи навчання, та закладу в цілому, тим більша кількість нових споживачів послуг, і тим більше фінансування, що стимулює подальший розвиток соціально-економічного, інформаційно-технологічного, педагогічно-освітнього потенціалів.

Тому, розвиваючи систему освіти, потрібно першочергово брати до уваги вигоду зі сторони споживачів як в освітньому, так і в фінансовому планах.

Завдання оцінки економічної стійкості:

- визначення потреб суспільства і ринку та даним коледжем та його освітніми конкурентами
- визначення фінансових чи трудових резервних ресурсів для покращення економічної стійкості;

– розробка покращеного плану з підвищення економічної витривалості.

Тому, розвиваючи систему освіти, потрібно першочергово брати до уваги вигоду зі сторони споживачів, як в освітньому, так і в фінансовому планах.

Така оцінка здійснюється в декілька етапів, які представлені на рис. 3.2.

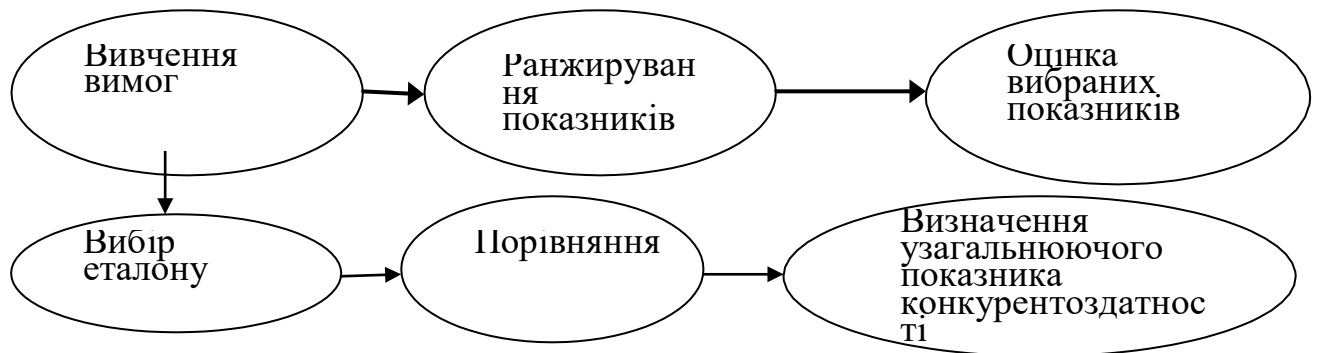

Рис. 3.2. Етапи виявлення показників конкурентоспроможності

Для оцінки економічної стійкості виділяють декілька етапів, за якими визначаються показники конкурентоспроможності.

1 етап — за основу беруться маркетингові дослідження, метою яких є визначення вимог споживачів щодо освітніх програм або власне до освітніх закладів, їх аналіз, для встановлення показників, які будуть підлягати оцінці.

2 етап — встановлення пріоритету показників, визначених для оцінки, згідно вимог споживачів.

3 етап — після визначення найбільш значущих показників, проводиться вже сама їх оцінка (якісні показники виражаються в балах) навчальних закладів, їх освітніх програм, та послуг, які надаються споживачам.

4 етап — вибирається напрям порівняння конкурентоспроможних закладів (потреби покупців, корисний ефект, якість освітніх послуг, та ін.), та встановлення «еталону», для згідно якого буде проводитися оцінка.

5 етап — послідовно порівнюються вибрані показники з «еталонними» показниками.

6 етап — розрахунок узагальненої оцінки показнику конкурентоспроможності, згідно всіх окремих оцінок показників, щодо інших конкуруючих закладів, та визначення рівня економічної стійкості.

Для того, щоб підвищити конкурентоспроможність освітньої програми

навчального закладу проводять аналіз з подальшою розробкою плану заходів. Під час даного аналізу проводять порівняння власної програми з вибраним еталоном і знаходять різницю між ними, беручи за основу переваги споживачів. Крім цього аналізують інтегральний показник, який вказує на відмінності між програмою коледжу і програмою-прикладом, при цьому враховуючи доходи обох.

Фінансовий стан та стійкість в широкому понятті визначає конкурентоспроможність навчального закладу. Вони відповідають за погашення боргів, чітким реагуванням на зміни в структурі ринків.

Прямим шляхом до підвищення конкурентоспроможності є покращення фінансового стану закладу, при залученні додаткових фондів, що дає змогу для найму висококваліфікованих працівників, вдосконалення та оновлення технічної та інформаційної бази.

Аналіз інтегрального показника конкурентоспроможності (табл. 3.1) дозволяє ефективно оцінити, чи відповідає якість і ціна освітніх програм характеристикам, виробленим на основі вимог споживачів і прогностичного розвитку ринку, і виявити, яка з складових негативно впливає на конкурентоспроможність, а яка — позитивно. Розрахунок інтегрального показника конкурентоспроможності проводиться за формулою:

$$K = 1НП \frac{1ЯП}{1ЕП}$$

де К – інтегральний показник конкурентоспроможності аналізованої освітньої програми стосовно програми-зразка; 1НП - груповий показник конкурентоспроможності за нормативними параметрами; 1ЯП – груповий показник конкурентоспроможності за якісними параметрами; 1ЕП- груповий показник за економічними параметрами.

Показник конкурентоспроможності визначається за цією ж формулою, тільки груповий показник за якісними параметрами буде оцінювати якість діяльності закладу, а груповий показник за економічними параметрами її

доходи від освітньої діяльності.

Таблиця 3.1

Аналіз інтегрального показника конкурентоспроможності

Значення	Освітня програма	Передвищий навчальний заклад
< 1	Дана програма поступається зразку за конкурентоспроможністю і приносить менший споживчий ефект	Даний коледж поступається в конкурентоспроможності коледжу-еталону або виробленим характеристикам ефективної діяльності, тобто від поставляє менше якості на 1 гривню доходів
> 1	Конкурентоспроможність даної програми вища, значить, на 1 гривню витрат вона приносить більше якості	Якості на 1 гривню доходів приходить більше у даного коледжу, чим у коледжу-еталону
= 1	Конкурентоспроможність даної програми і програми-зразка рівна	Конкурентоспроможність вузів однакова, тобто на 1 гривню доходів у них однакова якість діяльності

Інтегральний показник конкурентоспроможності характеризує ступінь відхилення основних якісних характеристик від програмизразка з урахуванням величини доходів порівнюваних сторін.

На основі такого аналізу виробляється план заходів, що можуть підвищувати конкурентоспроможність освітньої програми, наприклад, підвищення частини викладацького складу або відкриття нових комп'ютерних класів.

У свою чергу, для підтвердження і підвищення конкурентоспроможності

потрібна додаткова іммобілізація фінансових резервів для залучення висококваліфікованих викладачів, підвищення кваліфікації співробітників, вдосконалення матеріально-технічної бази, що знижує рівень фінансової стійкості Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму. Тому підвищення конкурентоспроможності і поліпшення фінансового стану є різноспрямованими цілями розвитку цього ж коледжу.

Дуже часто зустрічається ситуація, коли підприємства(навчальні заклади) з високим рівнем ринкової ефективності працюють на межі фінансової ризику, і навпаки, компанії із стабільно високою величиною фінансових резервів мають порівняно низьку конкурентоспроможність.

Отже, фінансова стійкість і конкурентоспроможність дає можливість побачити прогрес розвитку освітньої програми фахового коледжу на фоні інших програм.

Завдяки коштам засновників та самих споживачів, недержавні заклади передвищої освіти забезпечуються стабільною фінансовою стійкістю, що негативно впливає на державні навчальні заклади.

Існують такі основні типи фінансової стійкості: абсолютна, нормальна, нестійкий фінансовий стан, кризовий фінансовий стан. Їх характеристика наведена у таблиці 3.2.

Конкретизуючи дані показники робляться висновки про ступінь фінансової стійкості закладу освіти. При відкритті інноваційних напрямків діяльності передвищих навчальних закладів необхідно здійснювати систематичну оцінку фінансової стійкості, що дасть можливість оцінити чи є потреба у залученні нових джерел фінансування.

Таблиця 3.2

Характеристика фінансової стійкості

Фінансова стійкість	Трьохвимірний показник	Використовувані джерела покриття витрат	Коротка характеристика

Абсолютна	$S=(1,1,1)$	Власні оборотні кошти	Висока платоспроможність освітнього закладу
Нормальна	$S=(0,1,1)$	Власні оборотні кошти і довгострокові кредити	Нормальна платоспроможність, ефективне використання позичкових коштів, висока доходність діяльності
Нестійкий фінансовий стан	$S=(0,0,1)$	Власні оборотні кошти, довгострокові і короткострокові кредити	Порушення платоспроможності, необхідність залучення додаткових джерел, можливість покращення ситуації
Кризовий фінансовий стан	$S=(0,0,0)$	-	Неплатоспроможність, межа банкрутства

Для того щоб Прикарпатський фаховий коледж лісового господарства та туризму мав можливість покращувати якість наданих послуг та одночасно підтримувати свою стабільну фінансову стійкість, коледж отримав можливість здійснювати платну діяльність в освітній сфері. Завдяки цьому вони самостійно залучають інші потрібні джерела фінансування, отже стають повноправними суб'єктами у ринкових відносинах.

Отже, приведений алгоритм дій дозволить оцінити всі сторони освітньої та господарської діяльності Прикарпатського коледжу, провести оперативну оцінку фінансового стану і дозволить за отриманими результатами приймати швидкі управлінські та раціональні рішення.

3.2 Оптимізація доходів і витрат закладу вищої освіти в ринкових умовах

Складність в управлінні фінансами створює проблему формування бюджету в системах навчальних закладів.

Кожен освітній напрям взаємозв'язаний і має певний вплив один на одного. Одним з головних і важливих показників діяльності навчального закладу є витрати. Це своєрідні державні платежі, які не створюють фінансові вимоги, та не потребують їх. Вони служать базисом для аналізу та виконання кошторису з метою оцінки внутрішнього фонду.

Витрати поділяються на витрати загального фонду, тобто кошти для потреб виділяються з бюджету загального фонду, та спеціального фонду. Витрати спеціального фонду відповідно в свою чергу залучаються коштами зі спеціального фонду. Вони є основними напрямками видатків і плануються в кошторисі видатки Прикарпатського коледжу поділяють на касові і фактичні

До касових видатків належать безготівкові перерахунки коштів або готівкові перекази, які здійснюються з поточних чи реєстраційних рахунків. До фактичних витрат належать витрати, які оформляються відповідними документами, до них належать. Вони відображають норми, затверджені кошторисом та є його кінцевим результатом

Фактичні витрати не збігаються з касовими ні в сумі, ні в часі. Фактичні витрати значно менші за касові, якщо на рахунках у банку чи у казначействі частина грошових коштів обертається на поповнення запасів матеріалів, тоді залишаються невитраченим у вигляді підзвітних сум або готівки в касі або використовуються на погашення раніше виниклої кредиторської заборгованості.

Фактичні витрати можуть інколи збігатися з касовими, якщо отримані грошові кошти з банку чи казначейства, були витрачені згідно кошторису за прямим призначенням (видатки за електроенергією, воду, телефон, поточний ремонт, газ та інші послуги). Касові та фактичні витрати вважаються окремими об'єктами економічного аналізу.

Розпорядження грошовими коштами закладу освіти відрізняється за спеціальним документальним оформленням та контролінгом.

Мету фінансово-освітнього менеджменту можна відобразити, як опрацювання ефективних моделей підвищення якості підготовки спеціалістів з меншою собівартістю і більшим економічно-фінансовим результатом у вигляді прибутку для коледжу та розширеного розкриття його капіталу

Реорганізація фінансової структури Прикарпатського коледжу проводиться відповідно до:

- організаційної, структурної та стратегічної цілей;
- технологічної структури основної діяльності;
- поділу видів діяльності за структурними ланками;
- вимог зовнішнього середовища;
- розподілу функцій управління за його структурними ланками;
- схеми поділу фінансових ресурсів навчального закладу у його структурі.

У конкурентному середовищі важливо необхідні складові фінансової політики, що дають змогу пропорційно використовувати його ресурсний потенціал, вдосконалити фінансові витрати для поліпшення якості освіти для успішного функціонування коледжу

Реалізація фінансової політики навчального закладу залежить від прийняття зважених оперативних рішень у функціональній чи господарській діяльності.

Під час економічної кризи вкрай необхідним для ведення контролю, чіткого перерозподілу та накопичення грошових коштів вважається і правильне ведення функціонування та удосконалення розрахункових операцій.

У систему управління економічним об'єктом входить підсистема «Формування даних за прибутками та затратам», що дозволяє одержувати поточні економічні показники на підставі наведеної вище моделі, та їх зберігання.

Отже, нами наведено розгорнутий комплексний аналіз показників економічного об'єкта; показано моделювання правильного використання

бюджету Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму в ринкових умовах, що дозволяє вирішити задачі, щодо прогнозування та прийняття чітких управлінських рішень у системі управління навчальними закладами.

3.3 Проблематика застосування аналітичних методів у контролі розподілу й використання бюджетних ресурсів

Для розвитку Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму важливим є підвищення ефективності контролю розподілу і використання ресурсів коледжу. Для цього необхідним є вирішення ряду питань, таких як: аналіз механізму фінансування, раціональний розподіл коштів, контроль за якісним, ефективним використанням отриманих коштів.

Дані питання відіграють важливу роль у ефективному проведенні контролю, що зумовлює необхідність систематичних досліджень, для подальшої розробки методів та систем контролю фінансування бюджетних установ.

В свою чергу, фінансовий контроль, залежно від функцій управління, поділяється на 3 види:

- Попередній контроль;
- Оперативний контроль;
- Заключний контроль;

Перший пов'язаний з оцінкою можливих наслідків господарських операцій, перед їх проведенням. Метою проведення попереднього фінансового контролю є визначення ймовірних відхилень параметрів об'єкта контролю, внаслідок здійснених операцій.

Оперативний контроль здійснюється для виявлення та оцінки недоліків, спричинених впливом різних об'єктивних та суб'єктивних чинників.

Заключний контроль проводиться після завершення фінансово-господарських операцій.

Метою проведення даного контролю по використанню та розподілу

бюджетних ресурсів є об'єктивна оцінка забезпеченості установ різними видами ресурсів (трудовими, матеріальними) та їх правильне використання для підвищення ефективності використання коштів.

Для досягнення даної особливої мети використовують такі завдання:

- визначення важливості потреби суспільства в послугах освітньої установи;
- оцінка дотримання норм забезпеченості населення соціальними видами послуг;
- аналіз оцінки обсягу діяльності в цілому та за видами послуг;
- оцінка якості наданих освітніх послуг;
- оцінка забезпеченості установи трудових ресурсами;
- аналіз руху й ефективного використання матеріальних ресурсів.

Аналіз розподілу та використання матеріальних чи трудових ресурсів базується на основних елементах процесу дослідження обсягу і якості наданих освітніх послуг. Їх метою є правильна концепція взаємопов'язаних етапів, виконання всіх аналітичних прийомів та розробки алгоритмів розрахунку аналітичних показників. На основі даних показників узагальнюються та проводять оцінку результатів діяльності, приймаються управлінські рішення щодо подальшого розвитку коледжу.

Аналітичними методами в фаховому коледжі вважають систему прийнять, які полягають у поділі об'єкту дослідження на окремі частини та вивчення цих частин як одного цілого елементу.

До аналітичних методів фінансового контролю Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму відносять:

- економічний аналіз;
- статистичні розрахунки;
- економіко-математичні методи.

Економічний аналіз навчального закладу – це система прийомів, які розкривають зв'язки для узагальнення результатів явищ та процесів. Даний метод використовують у попередньому, оперативному та заключному контролі

виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємства. Економічний аналіз також можна застосовувати при технічній перевірці виробництва та реалізації продукції, використанні основних трудових ресурсів та матеріалів у виробництві, виявленні можливих перевитрат собівартості окремих видів продукції, визначенні рентабельності її, а також реального фінансового стану підприємства.

За допомогою фінансово-статистичних розрахунків визначають суму матеріальних благ, які формуються за певний період у освітній галузі. Завданням такого контролю є правильність проведення статистичних розрахунків та елімінування різних факторів, що впливають на виконання планової роботи закладом.

Економіко-математичні методи визначають кількісний вплив факторів на результати господарських процесів з метою їх оптимізації на стадії планування та проектування. Ці методи часто використовують для визначення невикористаних резервів господарювання та економного витрачання матеріальних та трудових ресурсів.

Організаційно-інформаційний аналіз розподілу та використання матеріальних ресурсів освітньої організації базується на визначенні її як одного із методів аналітичного процесу, який використовується для управління обсягом в цілому, структурою та якістю послуг, що може надаватись населенню.

Отже, організаційно-інформаційне моделювання оцінки аналізу розподілу та використання бюджетних освітніх ресурсів є короткою характеристикою аналітичного процесу. Складовими моделі є системна характеристика суб'єктів чи об'єктів дослідження, системи інтегральних показників, інформаційного та методичного забезпечення.

Застосування інноваційних інформаційних технологій при аналізі розподілу та використання бюджетних освітніх ресурсів ґрунтується на визначенні основних складових процесу дослідження обсягу та якості надання освітніх послуг. Їх ціллю є формування взаємопов'язаних стадій виконання

певних аналітичних показників, за допомогою яких узагальнюють та оцінюють результати наукової діяльності і приймають важливі управлінські рішення для кращого розвитку установи.

Використовують такі основні прийоми і методики для вирішення певних задач контролю фінансування:

- трендовий аналіз;
- структурний аналіз;
- порівняльний аналіз;
- інтегральний аналіз;
- аналіз фінансових коефіцієнтів.

Завдяки такому аналізу фінансових коефіцієнтів розраховують співвідношення абсолютно різних показників між собою. При цьому аналізі визначають умовні показники, що характеризують плани фінансового аналізу.

Фінансові показники розраховуються за допомогою таких методів: екстраполяції, нормативний, математичного моделювання, балансовий.

Метод екстраполяції розраховує фінансові показники за допомогою їх динаміки, використовуючи всі основні показники звітного періоду. При нормативному методі використовують встановлені норми та нормативи. Метод математичного моделювання базується на побудові моделей, які показують виконання реальних економічних та соціальних процесів. Балансовий метод використовують для перевірки особливих вихідних даних, що використовуються для проведення економічного аналізу, а також для перевірки правильності та достовірності аналітичних розрахунків.

На нашу думку балансовий метод є основою для всіх інших методів. При відсутності балансового принципу у методах планування та прогнозування втрачається їх суть, що полягає у пошуку оптимального розподілу фінансових ресурсів для задоволення економічних потреб суспільства.

ВИСНОВКИ

Освіта є важливим елементом економіки знань, що на даний час представляє собою основну теоретичну концепцію політики економічного розвитку, тобто саме інтелектуальна складова є визначальним чинником, який дозволяє забезпечити інноваційну модель розвитку національної економіки.

У бакалаврській роботі наведено достовірне обговорення та розробку науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування обліку, аналізу та контролю у Прикарпатському фаховому коледжі лісового господарства та туризму та оцінювання його ефективності у контексті забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних закладів передвищої освіти на ринку освітніх послуг.

Ознайомившись із загальними теоретичними основами обліку, аналізу та контролю згідно всіх закладів передвищої освіти було з'ясовано, що освіта відіграє важливу роль та має велике значення як вид діяльності на економічному ринку. Так як система передвищої освіти являє собою середовище діяльності навчальних закладів, вона постійно потребує покращення та розвитку напрямків щодо всіх сфер надання послуг через постійні зміни в економічному становищі країни. Через ці зміни було виявлено ряд проблем освітніх закладів, як об'єктів управління.

В даній роботі було досліджено методику ведення бухгалтерського обліку, виконання аналізу фінансово-господарської діяльності, контролю Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму.

Після дослідження було виявлено низку проблем, а саме не високий рівень обізнаності керівників у плані ефективного використання фінансової складової закладів передвищої освіти та неврегульованість нормативно-правової бази. Для вирішення даних проблем необхідно постійно вдосконалюватися в плані фінансового менеджменту. його системи, специфіки, методів та функцій.

При здійсненні обліку, аналізу та контролю у фаховому коледжі було встановлено, що головною особливістю вважається фінансове планування, яке

передбачає розробку ефективної системи фінансово-економічних планів, що значною мірою впливає на економічний розвиток та підвищення ефективності діяльності закладу в плані фінансів.

Для раціонального та ефективного використання фінансових ресурсів у фаховому коледжі лісового господарства та туризму було впроваджено систему внутрішнього контролю, основною функцією якого є контроль за економією та правильним використанням фінансових ресурсів, запобігання марнотратства, запобігання безгосподарності та збереженням активів. Згідно проведеного дослідження можна сказати, що внутрішній контроль в коледжі базується на відкритості, об'єктивності, відповідальності, законності та збалансованості.

Після перегляду бюджетної звітності закладу було проведено аналіз його доходів та видатків. Для формування бюджету застосовується метод кошторисного фінансування, що являє собою забезпечення закладу зі сторони держави. Доходи, в свою чергу, заклад отримує із позабюджетних коштів у вигляді плати за навчання. Основні видатки лісогосподарського коледжу відображені у додатку А, з якого видно, що основну частину видатків займає виплата заробітної плати працівникам.

Отже, аналізуючи освітню діяльність Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму можна стверджувати, що не зважаючи на ряд проблем у програмі коледжу, він залишається компетентним і до працівників і до студентів. Коледж продовжує розвиватися для підвищення рівня кваліфікації серед працівників, комфорту для студентів та надання освітніх послуг на загальнодержавному рівні в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України: Кодекс України : № 2456-VI. URL: www.rada.gov.ua
2. В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко. Фінансовий менеджмент. за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів «Магнолія 2006» 2014. С. 344.
3. Ватуля І. Д., Ватуля М. І., Левченко З. М. Облік у бюджетних установах. К.: Центр учбової літератури. 2009. С. 368.
4. Величко О.Г., Король Г. О., Акімова Т. В. Аналітичне забезпечення розрахунку оплати за навчання у перед вищому навчальному закладі. Вісник ЖДТУ. 2008. 2 (44). С. 227 – 232
5. Вербило О. Ф., Кондрицька Т. П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. К.: Національний аграрний університет. 2003. 295с.
6. Дані статистичних бюлетенів Державної служби статистики України. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV (із змінами і доповненнями)
8. Закон України «Про державний бюджет України на 2019 рік» із змінами і доповненнями від 28 лютого 2019 року N 2696-VIII
9. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
10. Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти: затв. наказом Міносвіти України від 15.04.93 р. № 102. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0056-93>
11. Освіта – пріоритет державного бюджету України у 2017 році. URL: <http://budget2017.info/pages/education>.
12. Порядок проведення індексації грошових доходів населення: затв. постановою КМУ від 17.07.2003 р. № 1078. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1078-2003-D0%BF/paran13#n13>
13. Постанова КМУ від 10 липня 2019 року № 695 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 році» №22

14. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ: наказ МОН України від 26.09.2005 р. № 557. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>
15. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ. Наказ МОН України від 26.09.2005 р. № 557. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>.
16. Про встановлення надбавки педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування. Постанова КМУ від 23.03.2011 р. № 373. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/373-2011->
17. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету. Наказ Міністерства фінансів України № 57 від 28 лютого 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02>
18. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету. Наказ, інструкція Державного казначейства України, Міністерства фінансів України за № 495 від 25 листопада 2008 року. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0079-09>.
19. Управління Державного казначейства України за № 114 від 10 грудня 1999 року (Наказ № 114). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0890-99>.
20. Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України від 23.07.2010 № 736/902/758. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1196-10>
21. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ. Постанова

Кабінету Міністрів України за № 228 від 28 лютого 2002 року (Постанова № 228). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=228-2002-%EF>.

22. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
23. Шрамко О. О., Бахчеван Е. В. Проблеми фінансування освіти на сучасному етапі. Вісник соціально-економічних досліджень. 2014. Вип. 2. С. 289–293.
24. Яременко Л.М. Напрями удосконалення механізму фінансування вищої освіти в Україні. Формування ринкових відносин в Україні. К. 2007. Вип. 7 (74). С. 153–157.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку в державному секторі 101
«Подання фінансової звітності»

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2020	04	01
Установа	Комунальний вищий навчальний заклад "Прикарпатський лісгосподарський коледж"	за ЄДРПОУ	22178017	
Територія	Болехів	за КОАТУУ	2610200000	
Організаційно-правова форма господарювання	Комунальна організація (установа, заклад)	за КОПФГ	430	
Орган державного управління	Обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації	за КОДУ	01005	
Вид економічної діяльності	Вища освіта	за КВЕД	85.42	
Одиниця виміру: грн				
Періодичність: проміжна				

БАЛАНС
на 01 квітня 2020 року

Форма №1-дс

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. НЕФІНАНСОВІ АКТИВИ			
<i>Основні засоби:</i>	1000	7213851	7786958
первісна вартість	1001	10079431	10655118
знос	1002	2865580	2868160
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	-	-
<i>Нематеріальні активи:</i>	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1030	575687	-
<i>Довгострокові біологічні активи:</i>	1040	-	-
первісна вартість	1041	-	-
накопичена амортизація	1042	-	-
Запаси	1050	1248621	1149998
Виробництво	1060	-	-
Точочні біологічні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9038159	8936956
II. ФІНАНСОВІ АКТИВИ			
Довгострокова дебіторська заборгованість	1100	-	-
<i>Довгострокові фінансові інвестиції, у тому числі:</i>	1110	-	-
цінні папери, крім акцій	1111	-	-
акції та інші форми участі в капіталі	1112	-	-
<i>Точочна дебіторська заборгованість:</i>			
за розрахунками з бюджетом	1120	-	-
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1125	-	-
за наданими кредитами	1130	-	-

за виданими авансами	1135	-	
за розрахунками із соціального страхування	1140	1012	
за внутрішніми розрахунками	1145	-	
інша поточна дебіторська заборгованість	1150	-	
Поточні фінансові інвестиції	1155	-	
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у:</i>			
національній валюті, у тому числі в:	1160	27340	
касї	1161	-	
казначействі	1162	27340	
установах банків	1163	-	
дорозі	1164	-	
іноземній валюті	1165	-	
<i>Кошти бюджетів та інших клієнтів на:</i>			
єдиному казначейському рахунку	1170	-	
рахунках в установах банків, у тому числі в:	1175	-	
національній валюті	1176	-	
іноземній валюті	1177	-	
Інші фінансові активи	1180	-	
Усього за розділом II	1195	28352	
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	1200	-	
БАЛАНС	1300	9066511	90

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ			
Внесений капітал	1400	7795454	83
Капітал у дооцінках	1410	-	
Фінансовий результат	1420	694358	6
Капітал у підприємствах	1430	-	
Резерви	1440	-	
Цільове фінансування	1450	575687	
Усього за розділом I	1495	9065499	90
II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
<i>Довгострокові зобов'язання:</i>			
за цінними паперами	1500	-	
за кредитами	1510	-	
інші довгострокові зобов'язання	1520	-	
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1530	-	
<i>Поточні зобов'язання:</i>			
за платежами до бюджету	1540	197	
за розрахунками за товари, роботи, послуги	1545	-	
за кредитами	1550	-	
за одержаними авансами	1555	-	
за розрахунками з оплати праці	1560	815	
за розрахунками із соціального страхування	1565	-	
за внутрішніми розрахунками	1570	-	
інші поточні зобов'язання, з них:	1575	-	
за цінними паперами	1576	-	
Усього за розділом II	1595	1012	

АБЕЗПЕЧЕННЯ	1600		
ДОХОДИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	1700	-	-
БАЛАНС	1800	-	-
		9066511	9063237

Керівник (посадова особа)

Чернявий ЮІ

Головний бухгалтер (спеціаліст,
на якого покладено виконання
обов'язків бухгалтерської служби)

Грицило ЛВ

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку в державному секторі 101
«Подання фінансової звітності»

	Дата (рік, місяць, число)		КОДИ		
			2020	04	01
Установа	Комунальний вищий навчальний заклад "Прикарпатський лісгосподарський коледж"	за ЄДРПОУ	22178017		
Територія	Болехів	за КОАТУУ	2610200000		
Організаційно-правова форма господарювання	Комунальна організація (установа, заклад)	за КОПФГ	430		
Орган державного управління	Обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації	за КОДУ	01005		
Вид економічної діяльності	Вища освіта	за КВЕД	85.42		
Одиниця виміру: грн					
Періодичність: проміжна					

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ за I квартал 2020 року

Форма №2-дс

І. ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
ДОХОДИ			
Доходи від обмінних операцій		-	-
Бюджетні асигнування	2010	3236968	3255165
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020	-	-
Доходи від продажу активів	2030	-	-
Фінансові доходи	2040	-	-
Інші доходи від обмінних операцій	2050	-	8839
Усього доходів від обмінних операцій	2080	3236968	3264004
Доходи від необмінних операцій			
Податкові надходження	2090	-	-
Неподаткові надходження	2100	-	-
Трансферти	2110	-	-
Надходження до державних цільових фондів	2120	-	-
Інші доходи від необмінних операцій	2130	-	-
Усього доходів від необмінних операцій	2170	-	-
Усього доходів	2200	3236968	3264004
ВИТРАТИ			
Витрати за обмінними операціями		-	-
Витрати на виконання бюджетних програм	2210	2777087	3041921
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220	-	14185
Витрати з продажу активів	2230	-	-
Фінансові витрати	2240	-	-
Інші витрати за обмінними операціями	2250	360	360

Усього витрат за обмінними операціями	2290	2777447
Витрати за необмінними операціями		
Трансферти	2300	-
Інші витрати за необмінними операціями	2310	464777
Усього витрат за необмінними операціями	2340	464777
Усього витрат	2380	3242224
Профіцит/дефіцит за звітний період	2390	-5256

II. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ) ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ВИДАТКІВ КРЕДИТУВАННЯ БЮДЖЕТУ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Загальнодержавні функції	2420	-	
Оборона	2430	-	
Громадський порядок, безпека та судова влада	2440	-	
Економічна діяльність	2450	-	
Охорона навколишнього природного середовища	2460	-	
Житлово-комунальне господарство	2470	-	
Охорона здоров'я	2480	-	
Духовний та фізичний розвиток	2490	-	
Освіта	2500	3242224	3
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2510	-	
УСЬОГО:	2520	3242224	3

III. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ)

Стаття	Код рядка	Загальний фонд			Спеціальний фонд		
		план на звітний рік	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 4 мінус графа 3)	план на звітний рік із урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 7 мінус графа 6)
1	2	3	4	5	6	7	8
ДОХОДИ							
Податкові надходження	2530	-	-	-	-	-	-
Неподаткові надходження	2540	-	-	-	-	-	-
Доходи від власності та підприємницької діяльності	2541	-	-	-	-	-	-
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	2542	-	-	-	-	-	-
Інші неподаткові надходження	2543	-	-	-	-	-	-
Власні надходження бюджетних установ	2544	-	-	-	-	-	-
Доходи від операцій з капіталом	2550	-	-	-	-	-	-
Офіційні трансферти, з них:	2560	-	-	-	-	-	-
від органів державного управління	2561	-	-	-	-	-	-
Цільові фонди	2570	-	-	-	-	-	-
Надходження державних цільових фондів	2580	-	-	-	-	-	-
Надходження Пенсійного фонду України	2581	-	-	-	-	-	-

Находження Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	2582	-	-	-	-	-	-
Находження Фонду соціального страхування України	2583	-	-	-	-	-	-
Інші надходження	2590	-	-	-	-	-	-
Усього доходів	2600	-	-	-	-	-	-
ВИТРАТИ							
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	2610	-	-	-	-	-	-
Використання товарів і послуг	2620	-	-	-	-	-	-
Обслуговування боргових зобов'язань	2630	-	-	-	-	-	-
Поточні трансферти, з них:	2640	-	-	-	-	-	-
органам державного управління інших рівнів	2641	-	-	-	-	-	-
Соціальне забезпечення	2650	-	-	-	-	-	-
Інші поточні видатки	2660	-	-	-	-	-	-
Нерозподілені видатки	2670	-	-	-	-	-	-
Придбання основного капіталу	2680	-	-	-	-	-	-
Капітальні трансферти, з них:	2690	-	-	-	-	-	-
органам державного управління інших рівнів	2691	-	-	-	-	-	-
Внутрішнє кредитування	2700	-	-	-	-	-	-
Зовнішнє кредитування	2710	-	-	-	-	-	-
Усього витрат	2780	-	-	-	-	-	-
Профіцит/дефіцит за звітний період	2790	-	-	-	-	-	-

IV. ЕЛЕМЕНТИ ВИТРАТ ЗА ОБМІННИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Витрати на оплату праці	2820	1990853	2004730
Відрахування на соціальні заходи	2830	439834	470603
Матеріальні витрати	2840	343820	580773
Амортизація	2850	2580	-
Інші витрати	2860	360	360
Усього	2890	2777447	3056466

Керівник (посадова особа)

Черневий ЮІ

Головний бухгалтер (спеціаліст,
на якого покладено виконання
обов'язків бухгалтерської служби)

Грицило ЛВ

